

EUROOPA ÜHENDUSTE KOMISJON

Brüssel, 08.02.2006
KOM(2006) 40 lõplik

KOMISJONI TEATIS

EUROOPA ÜHENDUSE NELJAS ARUANNE RIIKIDE TEATISTEST ÜRO KLIIMAMUUTUSTE RAAMKONVENTSIOONI ELLUVIIMISE KOHTA

(Ühinenud Rahvaste Organisatsiooni kliimamuutuste raamkonventsiooni artiklis 12 sätestatud aruanne)

{SEK(2006) 138}

Sisukord

1.	Kommenteeritud kokkuvõte.....	3
1.1.	Riikide eripära.....	4
1.2.	Ülevaade kasvuhoonegaaside heitest	4
1.3.	Tegevuspõhimõtted ja meetmed	4
1.4.	Prognoosid.....	5
1.5.	Haavatavuse hindamine, kliimamuutuse mõju ja kohanemismeetmed.....	6
1.6.	Uurimistöö ja süstemaatiline seire	7
1.7.	Rahastamine ja tehnoloogiasiire	7
1.8.	Haridus, koolitus ja üldsuse teadlikkus.....	7

1. KOMMENTEERITUD KOKKUVÕTE

Euroopa Ühenduse neljas aruanne riikide teatistest koostatakse ÜRO kliimamuutuste raamkonventsiooni (*United Nations Framework Convention on Climate Change* – UNFCCC) artikli 12 alusel.¹

Euroopa Liit oma 25 liikmesriigiga on juba mitu aastat teinud suuri jõupingutusi kliimamuutuse vastu võitlemisel, kuigi liidu arvele langeb kõigest 14% kasvuhoonegaaside heitkogustest. Euroopa Liidu taotlust anda head eeskju toetab liikmesriikide tõhus riigisisene poliitika, millele lisanduvad Euroopa kliimamuutuse programmi raames ELi tasandil võetavad laiaulatuslikud poliitilised ja seadusandlikud meetmed. Iga liikmesriik on rakendanud rea täiendavaid sisemeetmeid, mida ta käsitleb oma aruandes. Euroopa kliimamuutuse programm hõlmab kõiki majandussektoreid, määratledes asjakohase poliitika kodumajapidamis-, tööstus-, kaubandus- ja transpordisektoris.

ELi kliimapoliitika ei lõpe 2012. aastal. Paljud juba rakendatud ELi tegevuspõhimõtted avaldavad olulist mõju ka pärast Kyoto protokolli esimese kohustuste perioodi lõppu. ELi kasvuhoonegaaside heitkogustega kauplemise süsteem jätkub pärast 2012. aastat. Euroopa kliimamuutuse programmi teine etapp käivitus juba 2005. aasta oktoobris ja see hõlmab süsiniku sidumist ja ladustamist, reisijate maanteevedu, lennundust ja strateegiat kliimamuutuse tagajärgedega kohanemiseks. Nimetatud tegevuspõhimõtted näitavad tööstusele, liikmesriikide valitsustele ja rahvusvahelisele üldsusele selgelt, et EL on võtnud võitluse kliimamuutusega oma pikaajaliseks ülesandeks ja loodab, et kõik tema institutsioonid, ettevõtted ja kodanikud annavad sellesse oma panuse.

Euroopa Komisjon peab oma kohuseks rakendada kõnealuseid kliimamuutusevastaseid meetmeid, arvestades seejuures nende mõju ELi majanduse arengule ja kodanike heaolule. Komisjon jälgib eesmärkide saavutamist ja otsib uusi võimalusi, et koostöös Lissaboni strateegiaga süstemaatiliselt rakendada majanduslikult tasuvaid heitkoguste vähendamise viise.²

Euroopa Komisjon tõstab oma strateegias, mis käsitleb selle töö jätkamist pärast 2012. aastat, esile riikide ja sektorite laialdasema osalemise vajadust, vähese süsihappegaasi heitega tehnoloogia arendamist, turumehhanismide edasist laialdasemat kasutamist ning vajadust kohaneda kliimamuutuse vältimatu mõjuga.

EL tegutseb ka rahvusvahelisel tasandil, aidates liitu mittekuuluvatel riikidel vähendada kasvuhoonegaaside heidet. EL teeb koostööd kogu maailma riikidega, aidates neil võtta kasutusele taastuvaid energiaallikaid ja tõhustada energia kasutamist, et tõsta elukvaliteeti ja tagada jätkusuutlik areng. EL toetab rahaliselt selliseid kavasid nagu puhta joogivee tootmine päikeseenergia abil Sahelis, energiakasutuse tõhustamine ja taastuvate energiaallikate kasutusele võtmine Hiinas, metsaistutusprojektid loodussäästlikku arengut tagavate sissetulekuallikate loomiseks Lõuna-Ameerikas ning kliimamuutusealase institutsionaalse suutlikkuse tugevdamine Indias.

¹ Nõukogu 15. detsembri 1993. aasta otsuse 94/69/EÜ (Ühinenud Rahvaste Organisatsiooni kliimamuutuste raamkonventsiooni sõlmimise kohta) alusel (EÜT L 33, 7.2.1994).

² KOM(2005)35 (lõplik), 9.2.2005 – Komisjoni teatis nõukogule, Euroopa Parlamendile, Euroopa majandus- ja sotsiaalkomiteele ja regioonide komiteele: „Kuidas võita lahing globaalse kliimamuutuse vastu?“ http://europa.eu.int/eur-lex/lex/LexUriServ/site/et/com/2005/com2005_0035et01.pdf

Seni on EL olnud edukas. Edasine edu sõltub ühenduse õigusaktide ja siseriiklike meetmete rakendamise kiirusest ja põhjalikkusest liikmesriikides. Üldprognoosi kohaselt suudavad EL 15 riigid saavutada Kyoto eesmärgid, kui nad paindlikke mehhanisme kasutades rakendavad kavandatud siseriiklikke lisameetmeid.

Kyoto kohustuste täitmine ei tähenda ELi jõupingutuste lõppu. EL taotleb ulatuslikumat heitkoguste vähendamist järgmistel aastakümnetel, et peatada ülemaailmne kliimamuutus. EL on valmis andma kohase panuse maailma jõupingutustesse, et vähendada inimese mõju kliimale.

1.1. Riikide eripära

- Euroopa Liit põhineb ainulaadsel institutsionaalsel süsteemil, kus 25 liikmesriiki delegeerivad teatud küsimustes oma suveräänsuse sõltumatutele institutsioonidele.
- EL 15 sisemajanduse kogutoodang kasvas ajavahemikul 1995–2002 reaalhindades 18% (keskmine juurdekasv aastas üle 2%), mis soodustas kasvuhooonegaaside heite suurenemist.
- Energiamahukus on alates 1990. aastast märgatavalt vähenenud.
- 6% energiast saadakse käesoleval ajal taastuvatest energiaallikatest; see näitaja peaks lähiaastatel veel oluliselt suurenema.
- Maakasutuses väheneb pidevalt põllumajanduse ja suureneb metsanduse osakaal.

1.2. Ülevaade kasvuhooonegaaside heitest

- Kasvuhooonegaaside heide EL 25 riikides (ilma maa kasutusotstarbe muutumise ja metsanduseta) vähenes ajavahemikus 1990–2003 üle 5%. EL 15 riikides vähenesid heitkogused sama ajaga ligi 2%.
- Viimase viie aasta keskmine kasvuhooonegaaside heide oli EL 15 riikides ligi 3% väiksem kui 1990. aastal.
- 2003. aastal oli EL 15 riikides süsinikdioksiidi (CO₂) ja teiste kasvuhooonegaaside heide 1,3% suurem kui 2002. aastal. See oli peamiselt tingitud kivisöe ulatuslikumast kasutamisest elektrienergia tootmisel 2003. aastal.

1.3. Tegevuspõhimõtted ja meetmed

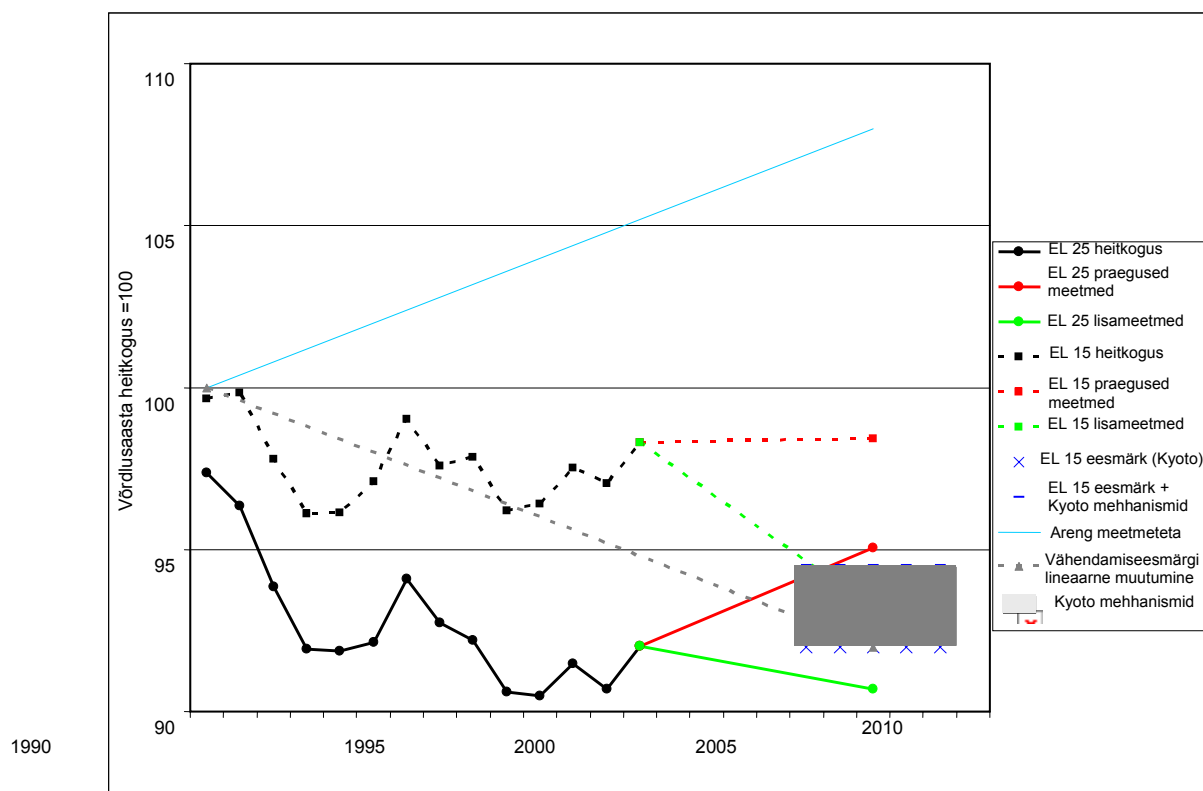
- 2005. aastal käivitus ELis maailma esimene rahvusvaheline CO₂ heitkogustega kauplemise kava.
- Enamik tegevuspõhimõtetest ja meetmetest, mis komisjon kuulutas ELi prioriteediks, on Euroopa kliimamuutuse I programmi raames nüüd rakendatud.

- Euroopa kliimamuutuse programm on ka edaspidi peamine vahend kliimamuutusevastaste meetmete koordineerimisel ja teisel etapil keskendutakse eriti transpordisektorile (kaasa arvatud lennukite ja sõidukite heited), süsiniku sidumisele ja ladustamisele ning ELi osale haavatavuse vähendamisel ja kohanemise edendamisel.
- Enamiku sektorite jaoks on Euroopa Ühendusel uued tegevuskavad.
- Seotus Kyoto mehhanismidega tagab, et ELi kasvuhoonegaaside heitkogustega kauplemise kava aitab kaasa tehnoloogia viimisele arenguriikidesse.
- Euroopa Ühenduse tegevus tugevdab ja toetab arvukaid sisemeetmeid, mida liikmesriigid võtavad kliimamuutuse vähendamiseks.

1.4. Prognoosid

- Prognoositakse, et juba rakendatavate meetmete tulemusel on kasvuhoonegaaside heitkogus EL 25 riikides 2010. aastal 5% väiksem kui 1990. aastal.
- Juba rakendatavate meetmete tulemusel on 2010. aastal kasvuhoonegaaside prognoositav heitkogus EL 15 riikides ilma maakasutust, maa kasutusotstarbe muutumist ja metsandust arvestamata 1,6% väiksem kui võrdlusaastal. Kui arvestada heitkoguste vähenemist, mille liikmesriigid saavutavad Kyoto mehhanismide rakendamisega, peaks kasvuhoonegaaside ennustatav heide 2010. aastal olema 4,1% väiksem kui võrdlusaastal.
- Praeguste meetmete ja kavandatud lisameetmetega võib kasvuhoonegaaside heitkogust vähendada 2010. aastaks EL 25 riikides 9,3% ja EL 15 riikides 6,8%, võrreldes 1990. aasta kogusega. Kyoto mehhanismide rakendamisel väheneb EL 15 heitkogus ajavahemikul 2008–2012 võrdlusaasta tasemega võrreldes 8%, millega saavutatakse ühine Kyoto eesmärk.

Joonis 1: EL 15 ja EL 25 praegune ja ennustatav kasvuhoonegaaside heitkogus (ilma maakasutust, maa kasutusotstarbe muutumist ja metsandust arvestamata).

Märkused: y-telg näitab muutust võrdlusaasta suhtes. CO₂, metaani (CH₄) ja lämmastikoksiidi (N₂O) puhul on enamiku liikmesriikide jaoks võrdlusaastaks 1990 ja fluorosüsivesinike puhul 1995, järgmiste eranditega: CO₂, CH₄ ja N₂O puhul on Ungari jaoks võrdlusaasta näiduna kasutatud aastate 1985–1987 keskmist, Sloveenia jaoks 1986. aasta ja Poola jaoks 1988. aasta näitu; fluorosüsivesinike puhul on Prantsusmaa ja Soome jaoks võrdlusaastaks 1990. See tähendab, et EL 15 ja EL 25 puhul ei ole 1990. aasta väärtus täpselt 100. Graafikul Areng meetmeteta on näidatud heitkogused ilma kliimamuutusevastaste tegevuspõhimõtete ja meetmeteta.

1.5. Haavatavuse hindamine, kliimamuutuse mõju ja kohanemismeetmed

- Merepinna taseme ennustatav tõus võib ELis mõjutada kuni 68 miljonit inimest.
- Temperatuuri ennustatav tõus võib suvel viia palavast ilmast tingitud surmajuhtumite sagenemisele, kuid samas väheneb külmumissurmade arv talvel.
- Sademete hulk peaks suurenema Põhja-Euroopas ja vähenema Lõuna-Euroopas, kus suureneb põua tõenäosus.
- Euroopa Komisjon on võtnud meetmeid kliimamuutusega kohanemiseks, ta on käivitanud üleujutuste ja metsatulekahjude varase hoiatussüsteemi, mis hõlmab kogu Euroopa Liitu.
- Kohanemisega seotud tööd on Euroopa kliimamuutuse programmi järgmisel etapil kavas jätkata.

1.6. Uurimistöö ja süstemaatiline seire

- Euroopa Liidu teadusuuringute ja tehnoloogiaarenduse kuuenda raamprogrammi eelarves on kliimamuutuse valdkonnale ette nähtud 2,12 miljardit eurot. Seitsmendas raamprogrammis on kavas seda summat suurendada.
- Prioriteetsete teemavaldkondade lahutamatu osa on rahvusvaheline koostöö.
- Euroopa Liit toetab paljusid kliimateaduse, kliimamõjude, kliimamuutusega kohanemise ja kliimamuutuse leevendamise seotud projekte.
- Euroopa Komisjoni Teadusuuringute Ühiskeskus (DG JRC) keskendub peamiste poliitikasuundade jaoks olulistele teemadele, sealhulgas kliimamuutusele.
- EL kui maapinna kaugseire töörühma (GEO) liige tegeleb maapinna kaugseire süsteemide koordineerimise ja ühtlustamisega enneolematul tasemel, nimelt maapinna kaugseire ülemaailmse süsteemi (GEOSSi) loomisega.

1.7. Rahastamine ja tehnoloogiasiire

- Euroopa Liit annab märkimisväärset rahalist toetust arengukoostööle.
- EL on esitanud oma arengumaadest partnerriikide abistamiseks kliimamuutuse peatamisel selge strateegia ja viib käesoleval ajal ellu sellekohast tegevuskava.
- On kindlaks tehtud, et ligi 200 projekti kogueelarvega 300 miljonit eurot on seotud kliimamuutusega.
- Teaduslik ja teaduslik-tehniline koostöö arengumaadega on ELi kliimamuutuse ja säästva arengu strateegia rakendamise võtmeküsimus. Kõik partnerriigid saavad osaleda ühenduse teadusuuringute programmis (teadusuuringute ja arendustegevuse kuues raamprogramm).

1.8. Haridus, koolitus ja üldsuse teadlikkus

- Euroopa Komisjon järgib avaliku valitsemise põhimõtteid ja annab üldsusele paljude kanalite kaudu rohkesti teavet.
- Euroopa Komisjoni veebileheküljel on esitatud põhjalik teave ühenduse tegevusest, sealhulgas ka kliimamuutuse peatamisel.
- Euroopa Komisjon annab välja Euroopa keskkonnaauehindu, et tunnustada ja propageerida ettevõtteid, kes annavad väljapaistva panuse säästvasse arengusse.
- Roheline Nädal 2005 oli tervikuna pühendatud kliimamuutusele ja tõi kokku keskkonnahoiust huvitatud pooled, et „valjusti mõelda“, kuidas me saaksime muuta oma käitumist.

- ELi liikmesriigid toetavad tegevust, mida ÜRO viib läbi Ühinenud Rahvaste Organisatsiooni kliimamuutuste raamkonventsiooni artikli 6 alusel (haridus, koolitus ja üldsuse teadlikkus). Kõnealuse tegevuse raames on alates 2002. aastast toimunud mitu piirkondlikku seminari, ÜRO on välja arendanud internetipõhise teabekeskuse esialgse versiooni, samuti hõlmab see tegevust liikmesriikides.